Наукові перспективи
Видавнича група

ЖУРНАЛ
Національні інтереси
України

Творимо переможне
майбутнє України разом

5(22)
2026

Військова академія (м. Одеса)

Видавнича група «Наукові перспективи»

Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління

«Національні інтереси України»

№ 5(22) 2026

2026

Military Academy (Odesa)

Scientific Perspectives Publishing Group

All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public Administration

«National interests of Ukraine»

№ 5(22) 2026

2026

ISSN 3041-1793 Online
УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)
Ідентифікатор медіа - R40-05711

DOI: https://doi.org/10.52058/3041-1793-5(22)

“Національні інтереси України”: науково-практичний журнал. 2026. № 5(22) 2026. С. 3316.

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 11.05.2026, № 5/5-26)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України #1415 від 02.10.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності); 051 Економіка; 052 Політологія Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.12.2024 № 1721 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальностей: К1 Державна безпека; К2 Безпека державного кордону; К6 Забезпечення військ (сил)

Програмні цілі журналу: публікація оригінальних наукових статей із найактуальніших питань національної безпека та оборони для розвитку, удосконалення української національної науки та освіти; організація наукових дискусій
Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar
Рік заснування: 2024
Журнал виходить раз на місяць
Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей Журналу, представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Редакційна колегія:

Головний редактор:

Мосов Сергій Петрович - доктор військових наук, професор, професор кафедри авіації та авіаційного пошуку і рятування Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту (Київ, Україна), Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Почесний працівник космічної галузі України

Члени редакційної колегії:

1. Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наковоі організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)
2. Козубцов Ігор Миколайович кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри комп’ютерних наук Луцького національного технічного університету, (Україна)
3. Агаєв, Фірудін Т. - доктор технічних наук, професор, професор Інституту інформаційних технологій НАНА, Баку, Азербайджан (Азербайджан)
4. Гайоз Парцхаладзе професор кафедри військової інженерії та будівництва Батумського державного університету імені Шота Руставелі , (Грузія)
5. Горбачук Василь Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач відділу інтелектуальних інформаційних технологій, Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України (Україна)
6. Грегорі Заротіадіс доктор економічних наук , професор , декан факультету економіки і політичних наук Університету Арістотеля в Салоніках, Салонікійський університет, (Греція)
7. Левченко Ігор Славович - кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри забезпечення пальним та мастильними матеріалами Військової академії (м. Одеса)
8. Маджд Світлана Михайлівна - доктор технічних наук, професор , професор кафедри зеленої економіки та економіки природокористування Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (Київ, Україна)
9. Швець Катерина Павлівна - доктор наук з державного управління, доцент (Київ, Україна)
10. Ясько Віктор Анатолійович – кандидат військових наук, доцент. Старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Навчально-наукового інституту №2 (підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України) Харківського національного університету внутрішніх справ (Кам’янець-Подільський, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2026

5(22)
2026
Національні інтереси України
Творимо переможне майбутнє України разом
ISSN 3041-1793 Online

ЗМІСТ

РОЗДІЛ «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»

Panasenko G. **33**
TECHNOLOGICAL SOVEREIGNTY AS A KEY COMPONENT OF UKRAINE'S NATIONAL SECURITY

Yesipova O.O. **63**
THE ROLE OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT IN ENHANCING THE STRESS RESILIENCE OF MILITARY PERSONNEL

Акімов О.О., Шикула Р.Р., Жук О.Г. **74**
СУБ'ЄКТ-ОБ'ЄКТНА ВЗАЄМОДІЯ В СИСТЕМІ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ: МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Акімов О.О., Жук О.Г., Шикула Р.Р., Акімова Л.М. **100**
СТАНДАРТИЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХНІХ СІМЕЙ У КРАЇНАХ НАТО

Акімов О.О., Акімова Л.М., Жук О.Г., Шикула Р.Р. **120**
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗСУ В КОНТЕКСТІ СТАНДАРТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Андерсон Г.Г. **142**
ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА РОЗВИТОК БЕЗПІЛОТНИХ СИСТЕМ

Бабюк С.Н., Ткачук І.В. **152**
НАДІЙНІСТЬ І БЕЗПЕКА ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ

Бригадир С.П., Мочалюк В.В., Пилипчук Ю.В., Лисенко Д.С., Макарчук В.І. **163**
ЕРГОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАСОБІВ УПРАВЛІННЯ БЕЗПІЛОТНИМИ СИСТЕМАМИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

ISSN 3041-1793 Online

Булачек В.Р. **175**
ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Вавіленкова А.І. **192**
МЕТОДИ КОРЕЛЯЦІЇ ІНЦИДЕНТІВ БЕЗПЕКИ В SIEM-СИСТЕМАХ

Вдовін А.М. **205**
ВПЛИВ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА НА ТАКТИКУ ВЕДЕННЯ СУЧАСНОГО БОЮ

Вдовіна О.О., Крикун В.Д. **216**
ENGLISH AS A MEDIUM OF INSTRUCTION У СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Владимиров М.В., Пабат О.В., Коваль О.Г., Шевченко Р.В., Фурса А.А., Демиденко В.В. **228**
ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК СТРУКТУРНИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Волошин В.Д., Бондар А.С. **239**
ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛЕЙ ВІЙСЬКОВИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА УКРАЇНИ

Волошко С.А., Васильченко Р.В. **249**
КАПЕЛАНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ

Воронін А.І. **261**
БЕЗПІЛОТНІ ЛІТАЛЬНІ АПАРАТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ НГУ

Гладков М.П., Согорін А.А., Мартинов І.В. **271**
СУЧАСНА ВІЙСЬКОВА РОЗВІДКА ЯК ІНТЕГРОВАНА БАГАТОДОМЕННА СИСТЕМА: ДОСВІД РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

5(22)
2026
Національні інтереси України
Творимо переможне майбутнє України разом
ISSN 3041-1793 Online

РОЗДІЛ «Економіка»

Бела О.О. **2142**
ЩОДО ПАРАДИГМИ СИСТЕМНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Бєлкін І.В. **2160**
ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СТВОРЕННІ РЕКЛАМНОГО КОНТЕНТУ

Благун І.І., Арбайтер О.М. **2179**
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ПРОСТОРОВИХ ЕФЕКТІВ РЕЛОКАЦІЇ БІЗНЕСУ

Будник Л.А. **2191**
ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД: ВИКЛИКИ ТА БЕЗПЕКОВІ АСПЕКТИ

Водовозов Є.Н. **2205**
МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ АГЕНТІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ МІСЬКИМ ТРАНСПОРТОМ

Галан Л.В., Борисевич Є.Г., Солоненко О.В. **2214**
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРИПТОВАЛЮТ: ПЕРЕВАГИ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Гаряга Л.О. **2227**
ФОРМУВАННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Герман Н.В. **2237**
ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА ЗАБРУДНЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Горпинченко О.В., Грінка Т.І., Яцун В.В., Лисенко Я.С., Андрощук Д.А. **2248**
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ: РОЛЬ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ У ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ТА ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНО-МІКИ

ISSN 3041-1793 Online

Данилюк І.В. **2259**
ІНТЕГРАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У БІЗНЕС-ПРОЦЕСАХ ПІДПРИЄМСТВА: BPMN-МОДЕЛЮВАННЯ ТА АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ

Зуб А.А., Петровська О.М. **2272**
ВПЛИВ EUDR НА ТОРГІВЛЮ, ЗАЙНЯТІСТЬ ТА ДОБРОБУТ В УКРАЇНІ: СЦЕНАРНИЙ АНАЛІЗ

Каракай Ю.В. **2284**
ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ІННОВАЦІЙНУ МАРКЕТИНГОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Карлінська С.І. **2297**
ЩОДО ПИТАННЯ ДОКАЗУВАННЯ У СПРАВАХ ПРО ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ЗАВДАНОЇ В РЕЗУЛЬТАТІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Карпенко Ю.В., Животенко В.О., Логвин М.М. **2314**
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ОВЕРТУРИЗМУ В ПАРАДИГМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНИХ МІСТ

Карпінський Б.А. **2329**
ФУНДАМЕНТАЛІЗМ ЕКОНОМІКИ МАСШТАБНОГО ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ

Квасній Л.Г., Скотний П.В., Петегирич В.С. **2352**
ІНТЕГРАЦІЯ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЗАГРОЗ МАКРОЕКОНОМІЧНІЙ СТАБІЛЬНОСТІ В СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ У КРАЇНАХ ЄС ТА УКРАЇНІ

Кінас І.О. **2361**
ВПЛИВ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПОСЛУГ: СИНЕРГІЯ ДИЗАЙНУ, PR ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА

Коляда О.В. **2375**
ВЕКТОРИ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Національні інтереси України
5(22) 2026
Творимо переможне майбутнє України разом
ISSN 3041-1793 Online
УДК 338.48-047.44:005.334]:911.375.1
https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-5(22)-2314-2328

Карпенко Юрій Вікторович кандидат економічних наук, доцент, Доцент кафедри менеджменту і логістики, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», м. Полтава, https://orcid.org/0000-0001-6370-066X

Животенко Віталій Олександрович кандидат економічних наук, доцент, Заступник начальника відділу інформаційно-аналітичного забезпечення та з питань дотримання стандартів рівності Управління аналітичної роботи, соціальної підтримки ветеранів та розвитку соціальних послуг Департаменту соціального захисту населення Полтавської міської ради, м. Полтава, https://orcid.org/0000-0003-0511-1802

Логвин Михайло Михайлович кандидат географічних наук, доцент, Доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу, Полтавський університет економіки і торгівлі, м. Полтава, https://orcid.org/0000-0001-8378-3669

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ОВЕРТУРИЗМУ В ПАРАДИГМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНИХ МІСТ

Анотація. У статті досліджено феномен надмірного туризму (далі – овертуризму) як деструктивного виклику для сталого функціонування історичних міст в умовах впливу глобалізації. Доведено, що неконтрольована рекреаційна експлуатація територій спричиняє критичну деградацію архітектурно-культурної спадщини, руйнування соціокультурної автентичності та загострення конфліктів із місцевими громадами. Методологічний базис дослідження сформовано на синтезі системного підходу, теорії життєвого циклу дестинацій та методів математичного моделювання. Це забезпечило розробку інтегрованого інструментарію управління ризиками овертуризму, адаптованого до умов цифрової трансформації міського середовища.

Проаналізовано негативні наслідки овертуризму, які згруповані за екологічно-фізичним, соціальним, економічним та управлінським напрямами. Запропоновано моделі регулювання: предиктивного поведінкового впливу, інституціоналізації суспільної довіри, динамічного ціноутворення та використання «цифрових двійників» для проактивної симуляції сценаріїв туристичного навантаження. Для забезпечення об’єктивності управлінських впливів запропоновано переведення якісних індикаторів овертуризму в

ISSN 3041-1793 Online

площину кількісних вимірів. Ключовим інструментом моніторингу виступає інтегральний індекс туристичного навантаження, який слугує об'єктивним мірилом рівня антропогенного тиску на дестинацію в кожен конкретний момент часу. Розроблено ймовірнісну модель оцінки ефективності цифрових стимулів та алгоритм експоненціального коригування фіскальних ставок залежно від досягнення критичних порогів навантаження.

Доведено, що дієвість регулювання овертуризму безпосередньо залежить від імплементації інтелектуальних інструментів у систему менеджменту дестинацій. Синергія Big Data, IoT та AI-відеоаналітики забезпечує перехід до моделі адаптивного маневрування ресурсами, що є ключовою умовою для збереження життєздатності історичних міст у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: ризик, ризик-менеджмент, овертуризм, сталий розвиток, історичне місто, туристичні ресурси, туристичний збір, дестинація, рекреаційний потенціал.

Karpenko Yurii Viktorovych PhD in Economic, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management and Logistics, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», Poltava, https://orcid.org/0000-0001-6370-066X

Zhyvotenko Vitalii Oleksandrovych PhD in Economic, Associate Professor, Deputy Head of the Department of Information and Analytical Support and Compliance with Equality Standards of the Department of Analytical Work, Social Support of Veterans and Development of Social Services of the Department of Social Protection of the Population of Poltava City Council, Poltava, https://orcid.org/0000-0003-0511-1802

Logvyn Mykhailo Mykhailovych PhD in Geography, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel Management, Poltava University of Economics and Trade, Poltava, https://orcid.org/0000-0001-8378-3669

MANAGING OVERTOURISM RISKS WITHIN THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT PARADIGM FOR HISTORIC CITIES

Abstract. The article examines the phenomenon of excessive tourism (hereinafter referred to as overtourism) as a destructive challenge to the sustainable functioning of historical cities under the influence of globalization. It is proven that uncontrolled recreational exploitation of territories causes critical degradation of architectural and cultural heritage, destruction of socio-cultural authenticity and exacerbation of conflicts with local communities. The methodological basis of the

ISSN 3041-1793 Online

study is formed on the synthesis of a systems approach, the theory of the life cycle of destinations and methods of mathematical modeling. This ensured the development of an integrated toolkit for managing overtourism risks, adapted to the conditions of digital transformation of the urban environment.

The negative consequences of overtourism are analyzed, which are grouped into ecological-physical, social, economic and managerial areas. Regulatory models are proposed: predictive behavioral impact, institutionalization of public trust, dynamic pricing and the use of «digital twins» for proactive simulation of tourist load scenarios. To ensure the objectivity of managerial influences, it is proposed to translate qualitative indicators of overtourism into the plane of quantitative measurements. The key monitoring tool is the integral tourist load index, which serves as an objective measure of the level of anthropogenic pressure on the destination at each specific point in time. A probabilistic model for assessing the effectiveness of digital incentives and an algorithm for exponential adjustment of fiscal rates depending on the achievement of critical load thresholds are developed.

It has been proven that the effectiveness of overtourism regulation directly depends on the implementation of intelligent tools in the destination management system. The synergy of Big Data, IoT and AI video analytics ensures the transition to a model of adaptive resource maneuvering, which is a key condition for preserving the viability of historic cities in the long term.

Keywords: risk, risk management, overtourism, sustainable development, historic city, tourist resources, tourist collection, destination, recreational potential.

Постановка проблеми. Стрімка глобалізація туристичного ринку в останні десятиліття зумовила виникнення явища овертуризму, яке на сучасному етапі постає як один із найбільш деструктивних викликів, зокрема для сталого функціонування історичних міст. Неконтрольована рекреаційна експлуатація територій спричиняє деградацію архітектурної спадщини, руйнування соціокультурної автентичності та конфлікти з місцевими громадами. Це актуалізує необхідність розробки дієвих механізмів управління ризиками, які б дозволили збалансувати економічні вигоди від туризму з концепцією сталого розвитку та збереженням унікального історичного середовища для майбутніх поколінь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі сформовано ґрунтовний базис для вивчення феномену овертуризму. Дослідники приділяють значну увагу концептуалізації надмірного туризму як глобальної тенденції та аналізу стадій життєвого циклу дестинацій. Вагомий внесок зроблено у розробку геологістичних стратегій управління, що базуються на просторовому плануванні та туристичних потоках. Окремим напрямом виступає пошук механізмів територіальної диверсифікації потоків,

ISSN 3041-1793 Online

зокрема через впровадження концепції «другого міста» та розвиток альтернативних маршрутів [1-8].

Попри значний доробок, актуальним залишається перехід від загальних стратегій до створення інтегрованих цифрових моделей управління. Потребують подальшого вивчення питання математичної інтерпретації антропогенного тиску та використання технологій Smart City для оперативного моніторингу та проактивного регулювання ризиків у режимі реального часу.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методологічних засад та розробка інструментарію управління ризиками овертуризму в системі сталого розвитку історичних міст.

Виклад основного матеріалу. Згідно з концептуальними підходами Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), феномен овертуризму розглядається крізь призму управління надмірними потоками відвідувачів та регулювання пропускної здатності туристичних об'єктів. Попри наявність 11 стратегій та 68 тактичних заходів, запропонованих UNWTO, ключовим фактором успіху залишається їхня адаптація до конкретних умов. Дослідження думок місцевого населення дозволило ідентифікувати найбільш ефективні, на їхній погляд, механізми впливу, а саме:

– модернізація міської інфраструктури та об'єктів загального користування;

– налагодження діалогу з місцевою громадою та бізнесом, а також їх залучення до планування туристичної діяльності;

– покращення комунікації з відвідувачами щодо правил поведінки в місті;

– стимулювання розподілу туристичних потоків у часі;

– створення туристичних продуктів та вражень, що є однаково цінними як для мешканців, так і для гостей міста [1].

Дієвими заходами із запобігання негативних проявів овертуризму є: 1) посилення фактору «обмеженості» приймаючої дестинації, запровадивши підвищену ставку місцевого туристичного збору в пікові сезони. Кошти, що будуть акумульовані від сплати такого збору, спрямовувати на вирішення інфраструктурних та екологічних проблем приймаючої дестинації; 2) проводити політику відкритості серед потенційних туристів щодо їх негативного впливу на приймаючу дестинацію під час подорожей, що проявляється у фізичному забрудненні території та нагромадженні відходів; зростанні негативних соціальних явищ (злочинності, наркоманії, проституції та ін.); «розмиванні» унікальності дестинації; «розшаруванні» місцевого населення та примушуванні його до еміграції тощо [2]. Таким чином, коли йдеться про овертуризм, то мається більшою мірою практичне зникнення ефективного управління та неконтрольований розвиток туристичних потоків у містах.

ISSN 3041-1793 Online

Натомість сучасні концепції, навпаки наголошують на необхідності розвивати туризм на засадах сталості [3].

Регулювання овертуризму є важливою складовою стратегії розвитку туристичних напрямків. Овертуризм може мати негативний вплив на природні ресурси, культурну спадщину та місцеве населення. Для того, щоб уникнути таких наслідків, необхідно регулювання стратегій овертуризму, а саме: сталість та збалансованість; участь місцевого населення; диверсифікація туристичного пропонування; екологічно збалансований туризм; моніторинг та оцінка впливу туризму на природні ресурси, культурну спадщину та інфраструктуру; регулювання потоків туристів; розвиток інфраструктури. Ці стратегії допоможуть уникнути негативних наслідків овертуризму, зберегти культурне надбання та природні ресурси, тим самим сприяючи сталому та збалансованому розвитку туристичних напрямків [4].

Водночас ефективне управління ризиками овертуризму в межах сталого розвитку історичних міст потребує ґрунтовного науково-методичного інструментарію. У цьому аспекті пріоритетного значення набуває комплексна геологістична стратегія сталого урботуризму, що ґрунтується на синергії просторового планування та оптимізації туристичних потоків.

Дана стратегія ґрунтується на чотирьох фундаментальних концепціях:

1) концепція децентралізації туризму, яка передбачає необхідність ефективної геологістичної організації туристичної території міста (ідентифікація ресурсної бази туризму; планування туристичних потоків; проєктування туристичної інфраструктури; проєктування ланцюгів постачання об’єктів туристичної інфраструктури)

2) концепція зворотної геологістики – базується на визначенні розмірів і структури туристичних потоків та їх відповідних потреб;

3) концепція впливу маркетингу на логістику – компонент передбачає геологістичне проєктування мереж туристичної інфраструктури для задоволення потреб туристів;

4) концепція підвищення вимог до безпеки туристів – передбачає геологістичне проєктування ланцюжків поставок для забезпечення потреб мереж туристичної інфраструктури першого і другого порядків з логістичними та транспортними компонентами у їхньому складі, враховуючи особливості їх розташування в місті та потребу у збиранні та вивезенні туристичних відходів [5].

Ефективність впровадження зазначених геологістичних інструментів безпосередньо залежить від своєчасної ідентифікації критичних точок навантаження на міську екосистему. У системі сталого розвитку історичних міст управління ризиками овертуризму має ґрунтуватися на моніторингу еволюції дестинації, оскільки інтенсивність превентивних заходів повинна відповідати поточній фазі її функціонування.

ISSN 3041-1793 Online

У зв'язку з цим, в управлінні туристичними напрямками ключове значення має теорія життєвого циклу дестинації. Перехід від однієї стадії до іншої визначають кілька критеріїв: зміни в туристичному потоці (головний індикатор), ставлення місцевого населення до туристів, стан інфраструктури, включаючи туристичну, та навколишнє середовище. На зрілому етапі розвитку дестинації спостерігається туристичний бум: кількість туристів значно перевищує чисельність місцевих жителів. Навантаження на екологію та інфраструктуру, зокрема туристичну, досягає свого апогею, і все частіше жителі висловлюють невдоволення через погіршення умов життя. Саме на цьому етапі з'являється ризик овертуризму [6].

У науковому та управлінському дискурсі ризики овертуризму – це комплекс загроз, що виникають внаслідок порушення динамічної рівноваги між потребами місцевої громади, екологічною стійкістю території, збереженням культурної спадщини та якістю досвіду самих відвідувачів. Класифікацію ризиків овертуризму систематизовано й представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація ризиків овертуризму [складено авторами]

Види	Зміст
Екологічні та фізичні ризики	
Інфраструктурна диспропорція	Стан, коли розвиток туристичного потоку випереджає можливості інфраструктури дестинації, що призводить до критичного перевищення проєктних потужностей мереж життєзабезпечення та їхньої прискореної амортизації
Руйнація екобалансу дестинації	Критичне зростання обсягів твердих побутових відходів та викидів CO_2 від туристичного транспорту
Фізична ерозія пам'яток	Комплексний процес механічного, фізико-хімічного та біогенного руйнування матеріальної структури об'єктів культурної спадщини, детермінований інтенсифікацією їх відвідуваності
Соціальні ризики	
Туристична джентрифікація	Перетворення житлових районів міста на туристичні зони, що супроводжується зростанням цін на нерухомість, заміною місцевого бізнесу на туристично орієнтований (кав'ярні, сувеніри, оренда житла типу Airbnb) та витісненням місцевих мешканців
Диспропорційний розвиток дестинації	Перехід настроїв територіальної громади від «ейфорії» до відкритого «антагонізму» через дискомфорт, шум та відчуття «окупації» власного міста туристами (згідно з індексом подразнення Доксі [9])
Втрата «Духу місця»	Перетворення «живого» міста на об'єкт споживання, де автентичність замінюється спрощеними, комерційно привабливими образами (процес «Діснейфікації», музеєфікація міського простору)
Економічні ризики	
Економічна монозалежність	Ситуація, коли місто стає заручником одного сектору. Будь-яка криза (пандемія, війна, зміна моди) призводить до повного фінансового колапсу громади

[9] Індекс подразнення Доксі (Doxey's Irridex) – це модель, яка описує, як змінюється ставлення місцевих жителів до туристів у міру зростання туристичних потоків

ISSN 3041-1793 Online

Види	Зміст
Зниження купівельної спроможності місцевого населення	Зростання цін на базові товари, послуги та нерухомість до рівня, що перевищує купівельну спроможність місцевих мешканців
Зниження маржинальності туристичного продукту	Овертуризм часто асоціюється з «дешевим» масовим туризмом, де витрати міста на прибирання та безпеку перевищують доходи від податків
Репутаційні та управлінські ризики	
Зниження якості туристичного продукту	Коли черги та натовпи стають головним враженням, «вибагливий» (високодохідний) турист перестає відвідувати дестинацію, замінюючись менш платоспроможним потоком
Цифрова інертність управління	Неспроможність місцевої влади оперативно реагувати на кризи через відсутність цифрових інструментів моніторингу та прогнозної аналітики

Систематизація зазначених ризиків засвідчує, що овертуризм перестає бути суто галузевою проблемою, трансформуючись у системний виклик для міського управління. Зокрема, подолання «цифрової інертності», як одного із ключових управлінських ризиків, що є необхідною умовою для переходу до сталого розвитку історичних міст.

Вивчення світового досвіду, дозволило дослідникам виявити такі шляхи для вирішення проблем овертуризму та розповсюдження андертуризму як його альтернативи:

1) стратегічне управління туристичною діяльністю, тобто розробка стратегії і дорожньої карти сталого розвитку туризму в кожній країні, регіоні та конкретній дестинації;

2) ведення статистичного обліку туристичної діяльності та прибуття туристів, що дозволить виявляти та коригувати нерівномірність розподілу турпотоків;

3) введення обмеження турпотоків на рівні дестинації: підвищення вартості напрямків за рахунок введення додаткового податку на діяльність підприємств туріндустрії або збільшення цін в періоди високого попиту, заборона на будівництво нових засобів розміщення тощо, що дозволить скоротити число бюджетних туристів;

4) створення нових туристичних брендів, розвиток і просування маловідомих територій, що сприятиме розподілу турпотоків по всій країні;

5) навчання туристів відповідальної поведінки щодо природи і місцевого населення, до їх укладу життя, звичаїв і традицій, що дозволить звести до мінімуму конфлікти, які виникають між мешканцями та туристами;

6) періодичне закриття на профілактику найбільш постраждалих від овертуризму об’єктів, перенаправляючи туристичні потоки до менш відомих пам’яток за допомогою реклами;

7) використання цифрових технологій для розвантаження найбільш популярних туристичних дестинацій та привертання уваги до нових, менш затребуваних, серед туристів [7].

ISSN 3041-1793 Online

Синтез наведених підходів свідчить, що ефективне управління ризиками овертуризму в історичних містах потребує переходу від пасивного обмеження потоків до проактивного маневрування ресурсами. Одним із найбільш дієвих механізмів реалізації такої стратегії в контексті сталого розвитку є концепція «другого міста». Вона дозволяє нівелювати деструктивний тиск на популярні дестинації шляхом інтеграції альтернативних локацій у єдиний туристичний простір.

«Подорож другим містом» може стати альтернативою популярним напрямкам і висвітлювати привабливі маршрути і цікаві місця. Основними завданнями методики визначення «другого міста» є:

1) виявлення в альтернативному місті рекреаційного потенціалу і туристичних ресурсів;

2) оцінювання рекреаційного потенціалу і туристичних ресурсів потенційного другого міста, що враховує: унікальність об'єктів; доступність об'єктів; різноманітність і комплексність об'єктів; фізичний стан об'єктів;

3) визначення спільних характеристик відомої і альтернативної дестинацій, а саме: природних ресурсів; історичної спадщини; стилю містобудування та архітектури; культури; традицій та гастрономії; атмосфери у місті; публічних розважальних заходів, туристичної інфраструктури;

4) оцінювання використання туристичних і рекреаційних ресурсів для потенційного другого міста, державних установ і туристів [8].

Реалізація концепції «другого міста» формує основу для територіальної диверсифікації туристичних потоків. Проте, у межах системи управління ризиками овертуризму, стратегічне планування має доповнюватися операційними механізмами впливу на поведінку споживача та стан міського середовища в режимі реального часу.

Історичне місто – це населений пункт, що зберіг свій історичний ареал, культурну спадщину, планування та забудову.

З огляду на специфіку історичних міст, де адміністративні заборони часто вступають у конфлікт із принципами відкритості та економічної доцільності, особливої актуальності набуває розробка інструментарію ризик-менеджменту, що базуються на зміні поведінкових моделей туристів.

1. Модель предиктивного поведінкового регулювання туристичних потоків: на відміну від традиційних адміністративних обмежень, що нерідко провокують опір споживачів, пропонований підхід базується на стратегічній трансформації архітектури вибору. Це дозволяє здійснювати недирективну корекцію поведінки туристів шляхом створення оптимальних сценаріїв їхньої подорожі:

– цифрові «підштовхування»: розробка системи сповіщень у реальному часі. Наприклад, якщо головна площа переповнена, користувач отримує

ISSN 3041-1793 Online

пуш-повідомлення: «Зараз у музеї … (назва менш відомої пам'ятки) черга відсутня, а за візит ви отримаєте купон на безкоштовну каву в партнерській мережі»;

– візуальна навігація: використання кольорового маркування на тротуарах або інтерактивних стел, які вказують на «зелені» (вільні від натовпу) зони міста.

– гейміфікація: створення міських квестів, де маршрут навмисно пролягає через другорядні вулиці, заробляючи бали в яких, турист отримує пріоритетний вхід до головної пам'ятки наступного дня.

Наприклад, сьогодні Амстердам активно використовує демаркетинг та «підштовхування» для перерозподілу потоків з центру міста до його околиць (наприклад, до пляжів Зандворт, які брендують як «Amsterdam Beach») [9].

2. Модель інституціоналізації суспільної довіри: базується на принципі соціальної легітимації, згідно з яким діяльність туристичного бізнесу та органів влади визнається правомірною лише за умови її підтримки та схвалення місцевою громадою:

– моніторинг настроїв: використання AI для аналізу соціальних мереж місцевих мешканців. Виявлення «точок кипіння» до того, як вони переростуть у протести та деградації сервісу;

– спільне бюджетування: пропозиція механізму, де певний відсоток від туристичного збору розподіляється безпосередньо мешканцями конкретного історичного кварталу на його благоустрій (освітлення, ремонт фасадів, озеленення).

Керуючись інтересами громади, Барселона впровадила один із найсуворіших планів регулювання туристичного житла, щоб повернути житловий простір мешканцям та знизити рівень протестів. Було введено заборону на відкриття нових готелів у центрі та обмеження короткострокової оренди через платформи на кшталт Airbnb [10]. Влада Амстердама ввела заборону на будівництво нових готелів та обмежила загальну кількість туристичних ночівель до 20 мільйонів на рік. Крім того, місто відмовляється від просування як дестинації для «парубоцьких вечірок», фокусуючись на залученні «якісного туриста». У центрі міста також діє повна заборона на відкриття нових сувенірних крамниць та туристичних магазинів [11].

3. Модель динамічного ціноутворення передбачає трансформацію статичного туристичного збору у гнучкий механізм фіскального регулювання, що дозволяє корегувати інтенсивність попиту через цінові інструменти залежно від навантаження на дестинацію:

– алгоритм розрахунку: встановлення збору, що корелює з рівнем попиту;

ISSN 3041-1793 Online

– сезонна та добова диференціація (наприклад, вхід до історичного центру міста в суботу об 10:00 коштує дорожче, ніж у понеділок о 10:00);

– слоти для відвідування: обов'язкове попереднє бронювання безкоштовних або платних часових вікон для входу в найбільш вразливі зони.

Опинившись на межі екологічної та соціальної катастрофи через овертуризм Венеція стала першим містом у світі, яке впровадило плату за в'їзд для «одноденних» туристів, використовуючи систему QR-кодів та попереднього бронювання, що є прямою реалізацією фіскального ризик-менеджменту [12].

4. Модель «Цифрових двійників»: використання технології Digital Twin для створення віртуальної копії історичного міста, яка прогнозує наслідки управлінських рішень. Тобто, місто створює 3D-модель, де алгоритми ШІ прораховують сценарії, використовуючи для цього дані мобільних операторів для моделювання переміщень туристів.

– симуляція сценаріїв: «Що станеться, якщо центральна вулиця буде закрита на ремонт?» або «Як зміниться потік, якщо круїзний лайнер прибуде на 2 години раніше?»;

– IoT-інфраструктура: датчики підрахунку відвідувачів у вузьких місцях (вуличках, проходах), що інтегровані з міською системою світлофорів або інформаційними табло;

– теплові карти (Heat Maps): публікація карт завантаженості міста у відкритому доступі, щоб туристи могли самостійно планувати візит у «тихі» години.

Демонструючи приклад системної протидії овертуризму, у межах проєкту «Respect the City», Дубровник одне з перших міст впровадило систему відеоаналітики на основі AI для прогнозування скупчень людей у Старому місті, що внесено до списку об'єктів культурної спадщини ЮНЕСКО. Зокрема, завдяки прогнозним моделям, які координуються з графіками прибуття круїзних лайнерів [13].

Система смарт-моніторингу в реальному часі яка успішно функціонує у місті Кіото дозволяє уникати надмірних скупчень людей, прогнозуючи рівень комфорту поблизу популярних пам'яток (зокрема у районах Арасіяма та Гіон). Вона забезпечує доступ до трансляцій із камер у реальному часі, що дозволяє туристам і міським службам ухвалювати оперативні рішення на основі актуальної інформації [14].

Для забезпечення об'єктивності управлінських впливів нами запропоновано переведення якісних індикаторів овертуризму в площину кількісних вимірів. Математична інтерпретація моделі дозволяє структурувати процес управління ризиками як послідовний цикл: від моніторингу релевантних індикаторів до активації фіскальних та поведінкових регуляторів.

ISSN 3041-1793 Online

Ключовим інструментом моніторингу виступає інтегральний індекс туристичного навантаження (I_{TL}), який слугує об'єктивним мірилом рівня антропогенного тиску на дестинацію в кожен конкретний момент часу:

$$I_{TL} = \omega_1 \times \frac{N_{cur}}{N_{dest}} + \omega_2 \times I_{soc} + \omega_3 \times I_{deg}$$

де N_{cur} – поточна кількість відвідувачів, осіб;

N_{dest} – пропускна спроможність дестинації, осіб;

I_{soc} – індекс соціальної напруженості;

I_{deg} – індекс антропогенно-інфраструктурної деградації;

ω_i – вагові коефіцієнти пріоритетності, які визначається методом аналізу ієрархій Т. Сааті для конкретного міста (сума яких дорівнює 1).

$$N_{dest} = \frac{S}{d} \times r$$

де S – корисна площа дестинації, м²;

d – рекомендований стандарт щільності відвідувачів, який визначають як відношення оптимального туристичного потоку до площі локації, м^2/особу;

r – коефіцієнт ротації (скільки разів за день один «слот» може бути використаний різними туристами).

Індекс соціальної напруженості (I_{soc}) базується на кількості скарг місцевих мешканців на вартість оренди житла. Цей показник демонструє ризик втрати соціальної стійкості дестинації, оскільки аномальне зростання орендних ставок у центрі стимулює заміщення постійних мешканців тимчасовими туристичними потоками:

$$I_{soc} = \frac{RE_{zone} - RE_{city}}{RE_{city}}$$

де R_{zone} – середня вартість довгострокової оренди житла в межах історичного центру (туристичної зони);

R_{city} – середня вартість оренди житла по місту.

$$I_{deg} = \frac{\sum(R_{fact} - R_{norm})}{P_{cap}}$$

де R_{fact} – фактичне навантаження (сміття, вода, трафік) на інфраструктуру міста;

R_{norm} – нормативне навантаження на інфраструктуру міста;

P_{cap} – проєктна потужність (місткість) інфраструктури міста.

ISSN 3041-1793 Online

Дієвим механізмом економічної саморегуляції дестинації є впровадження гнучкого фіскального інструментарію, що базується на переході від статичних ставок до динамічного ціноутворення туристичного збору або вартості вхідного квитка залежно від рівня поточного навантаження. Це дозволяє не лише обмежити попит у критичні години, а й сформувати фінансовий резерв для реставрації пам'яток та соціальних субсидій для місцевих жителів.

Для фіскального регулювання попиту застосовується функція залежності цінових інструментів від прогнозованого рівня туристичного навантаження:

$$P_d = P_b \times (1 + \alpha \times e^{I_{TL} - \tau})$$

де P_d – сума туристичного збору або вартість вхідного квитка, яку має сплатити турист у конкретний момент часу;

P_b – базова ставка туристичного збору або вартість відвідування туристичної локації;

τ – порогове значення індексу ($0 < \tau < 1$), після якого ціна починає зростати експоненціально;

α – коефіцієнт еластичності ціни.

Для оцінки ефективності «цифрових підштовхувань» (наприклад, пуш-повідомлень з пропозицією альтернативної локації) використовується ймовірнісна модель:

$$N_a = \sum N_i \times P_{adv} \times \beta$$

де N_a – кількість туристів, що змінили маршрут на користь альтернативної локації;

N_i – кількість отримувачів сповіщення;

P_{adv} – ймовірність сприйняття поради;

β – коефіцієнт привабливості стимулу (наприклад, розмір знижки на вхідні квитки, «цінність» безкоштовної кави).

Показник, що визначає рівень підтримки громадою туристичної політики:

$$L_{tp} = \frac{\sum R_{pos} - \sum R_{neg}}{N_{res}} \times \frac{F_{loc}}{F_{total}}$$

де R_{pos} , R_{neg}– позитивні та негативні реакції мешканців;

N_{res} – кількість постійних мешканців району міста;

F_{loc} – обсяг коштів туристичного збору, спрямованих на потреби громади;

F_{total} – загальний обсяг зібраних коштів туристичного збору.

Критерій стійкості системи – умова, за якої ризик овертуризму контрольований:

$$\frac{d(I_{TL})}{dt} \leq 0 \text{ при } I_{TL} \geq \tau$$

ISSN 3041-1793 Online

Це означає, що управлінські інструменти повинні забезпечувати від'ємну або нульову динаміку зростання навантаження, як тільки індекс досягає критичного порогу τ.

Реалізація запропонованої моделі можлива лише за умови впровадження технологій Smart City. Ключовим інструментом є «цифровий двійник» міста, який за допомогою AI-відеоаналітики та Big Data мобільних операторів дозволяє прогнозувати пікові навантаження та регулювати туристичні потоки.

Висновки. Доведено, що подолання овертуризму в історичних містах потребує переходу від адміністративних заборон до інтелектуального управління потоками. Ключовим інструментом визначено впровадження Smart City технологій: «цифрових двійників», AI-моніторингу та предиктивного моделювання. Запропонований інтегральний індекс туристичного навантаження дозволяє кількісно оцінити антропогенний тиск і застосовувати динамічне ціноутворення. Системне поєднання геологістики, концепції «другого міста» та фіскального регулювання забезпечує баланс між економічною вигодою, збереженням культурної спадщини та комфортом місцевих громад.

Література:

1. Overtourism? Understanding and Managing Urban Tourism Growth beyond Perceptions Executive Summary. 2018. *UNWTO. eLibrary.* URL: https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284419999

2. Охріменко А. Г., Опанасюк Н. А. Перенасичення дестинацій як сучасна тенденція розвитку туризму. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.12.8

3. Пильченко А. О. Проблеми овертуризму та шляхи їх вирішення: світовий аспект. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Історія, економіка, філософія.* 2022. № 7. С. 78-83. DOI: https://doi.org/10.32589/2412-9321.27.2022.276210

4. Омельченко Г. Ю. Стратегії регулювання овертуризму в розвитку туристичних дестинацій. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2023. № 4 (10). С. 27-31. DOI: https://doi.org/10.32782/2708-4949.4(10).2023.3

5. Смирнов І. Г. Геологістичні стратегії розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в умовах овертуризму. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Географічні науки.* 2019. Вип. 10. С. 86-95. DOI: https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2019-10-12

6. Краснікова Н., Михайленко О., Демченко А. Модернізація системи управління туристичними послугами для протидії овертуризму. *European Journal of Management Issues.* 2023. Vol. 31 (4). P. 234-242. DOI: https://doi.org/10.15421/192321

7. Гапоненко Г. І., Василенко А. В. Over- та under-tourism як взаємозалежні явища сучасного глобалізованого світу. *Проблеми економіки.* 2020. № 1 (43). С. 6-12. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-6-12

8. Кравцов С. С., Тертична А. А. «Подорож другим містом» як перспективний напрямок розвитку туризму в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток.* 2022. № 1. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2156-2022.1.36

ISSN 3041-1793 Online

9. About Amsterdam Beach. *I amsterdam. Discover Amsterdam.* URL: https://www.iamsterdam.com/en/explore/area/amsterdam-beach/aboutPay the Venice Access Fee. *Venice Access Fee.* URL: https://cda.ve.it/en/

10. Special Urban Plan for Tourist Accommodation. *PEUAT. Barcelona.* URL: https://ajuntament.barcelona.cat/pla-allotjaments-turistics/en

11. Vision on Tourism in Amsterdam 2035. URL: https://transition-pathways.europa.eu/system/files/2024-09/vision_on_tourism_in_amsterdam_2035_wrt%20%282%29.pdf

12. Pay the Venice Access Fee. *Venice Access Fee.* URL: https://cda.ve.it/en/

13. Dubrovnik's «Respect the City» Initiative: Paving the Way to Sustainable Tourism. *EU Tourism Platform.* URL: https://transition-pathways.europa.eu/tourism/news/dubrovniks-respect-city-initiative-paving-way-sustainable-tourism

14. Enjoy safe and secure travel in Kyoto. *Kyoto Travel Congestion Forecast.* URL: https://global.kyoto.travel/en/comfort/

References:

1. Overtourism? Understanding and Managing Urban Tourism Growth beyond Perceptions. Executive Summary (2018). *UNWTO. eLibrary.* URL: https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284419999

2. Okhrimenko, A. H. & Opanasiuk, N. A. (2019). Perenasychennia destynatsii yak suchasna tendentsiia rozvytku turyzmu [Destination oversaturation as a modern trend in tourism development]. *Efektyvna ekonomika,* 12. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.12.8 [in Ukrainian].

3. Pylchenko, A. O. (2022) Problemy overturyzmu ta shliakhy yikh vyrishennia: svitovyi aspect [Problems of overtourism and ways to solve them: a global perspective]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho linhvistychnoho universytetu. Seriia Istoriia, ekonomika, filosofiia,* 7, 78-83. DOI: https://doi.org/10.32589/2412-9321.27.2022.276210 [in Ukrainian].

4. Omelchenkoю, H. Yu. (2023). Stratehii rehuliuvannia overturyzmu v rozvytku turystychnykh destynatsii [Strategies for regulating overtourism in the development of tourist destinations]. *Innovatsii ta tekhnolohii v sferi posluh i kharchuvannia,* 4 (10), 27-31. DOI: https://doi.org/10.32782/2708-4949.4(10).2023.3 [in Ukrainian].

5. Smyrnov, I. H. (2019). Heolohistychni stratehii rozvytku turystychnoho ta hotelno-restorannoho biznesu v umovakh overturyzmu [Geological strategies for the development of tourism and hotel and restaurant business in the context of overtourism]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia Heohrafichni nauky,* 10, 86-95. DOI: https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2019-10-12 [in Ukrainian].

6. Krasnikova, N., Mykhailenko, O. & Demchenko, A. (2023). Modernizatsiia systemy upravlinnia turystychnymy posluhamy dlia protydii overturyzmu [Modernization of the tourism services management system to combat overtourism]. *European Journal of Management Issues,* 31 (4), 234-242. DOI: https://doi.org/10.15421/192321 [in Ukrainian].

7. Haponenko, H. I. & Vasylenko, A. V. (2020). Over- ta under-tourism yak vzaiemozalezhni yavyshcha suchasnoho hlobalizovanoho svitu [Over- and under-tourism as interdependent phenomena of the modern globalized world]. *Problemy ekonomiky,* 1 (43), 6-12. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-6-12 [in Ukrainian].

8. Kravtsov, S. S. & Tertychna, A. A. (2022). «Podorozh druhym mistom» yak perspektyvnyi napriamok rozvytku turyzmu v Ukraini [«Traveling to the second city» as a promising direction for tourism development in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok,* 1. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2156-2022.1.36 [in Ukrainian].

ISSN 3041-1793 Online

9. About Amsterdam Beach. *I amsterdam. Discover Amsterdam.* URL: https://www.iamsterdam.com/en/explore/area/amsterdam-beach/about

10. Special Urban Plan for Tourist Accommodation. PEUAT. *Barcelona.* URL: https://ajuntament.barcelona.cat/pla-allotjaments-turistics/en

11. Vision on Tourism in Amsterdam 2035. URL: https://transition-pathways.europa.eu/system/files/2024-09/vision_on_tourism_in_amsterdam_2035_wrt%20%282%29.pdf

12. Pay the Venice Access Fee. *Venice Access Fee.* URL: https://cda.ve.it/en/

13. Dubrovnik's «Respect the City» Initiative: Paving the Way to Sustainable Tourism. *EU Tourism Platform.* URL: https://transition-pathways.europa.eu/tourism/news/dubrovniks-respect-city-initiative-paving-way-sustainable-tourism

14. Enjoy safe and secure travel in Kyoto. *Kyoto Travel Congestion Forecast.* URL: https://global.kyoto.travel/en/comfort/

Дата першого надходження статті до видання: 01.05.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 14.05.2026